

INFORMACJE O BIURZE MAKLESKIM, ŚWIADCZONYCH USŁUGACH, OFEROWANYCH INSTRUMENTACH FINANSOWYCH I RYZYKACH

Informacje podstawowe

Nazwa i dane kontaktowe

Biuro Maklerskie Alior Bank S.A.
ul. Łopuszańska 38D
02-232 Warszawa

Adres do korespondencji

ul. Łopuszańska 38D
02-232 Warszawa

Infolinia Biura Maklerskiego Alior Banku

z telefonów stacjonarnych i komórkowych
19 503 (z sieci Play: 12 19 503)
12 370 74 00

z zagranicy
+48 12 19 503
+48 12 370 74 00

e-mail: kontakt.bm@alior.pl

Język komunikacji z klientami

Językiem, w którym klient może kontaktować się z Biurem Maklerskim Alior Bank S.A. (dalej: Biuro Maklerskie) i w którym sporządzane są dokumenty oraz przekazywane informacje jest język polski.

W zakresie usług świadczonych na rynkach zagranicznych oraz OTC Biuro Maklerskie może częściowo stosować w systemie transakcyjnym terminologię w języku angielskim. Wyjaśnienia odnośnie do stosowanej w systemie transakcyjnym terminologii w języku angielskim udzielane są w języku polskim przez Contact Center Biura Maklerskiego.

Zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej

Biuro Maklerskie Alior Bank S.A. posiada zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie działalności maklerskiej wydane na podstawie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Adres Urzędu:
Komisja Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa

Sposoby komunikowania się z Biurem Maklerskim

Klient może komunikować się z Biurem Maklerskim:

- osobiście w placówkach Alior Banku prowadzących obsługę maklerską (wykaz placówek jest dostępny na stronie internetowej Alior Banku),
- telefonicznie pod numerami: 19 503 (z sieci Play: 12 19 503), z zagranicy +48 12 19 503, +48 12 370 74 00,
- pocztą elektroniczną: kontakt.bm@alior.pl,
- za pośrednictwem bankowości internetowej,

- listownie na adres do korespondencji.

Kanały składania zleceń i dyspozycji:

- rynek GPW – osobiście, telefonicznie, za pośrednictwem bankowości internetowej i mobilnej,
- rynek OTC – telefonicznie, za pośrednictwem bankowości internetowej i mobilnej,
- rynki zagraniczne - telefonicznie, za pośrednictwem bankowości internetowej,
- fundusze inwestycyjne – osobiście, telefonicznie, za pośrednictwem bankowości internetowej.

Działalność maklerska

Biuro Maklerskie prowadzi działalność maklerską obejmującą:

- przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
- nabywanie lub zbywanie instrumentów finansowych na własny rachunek,
- doradztwo inwestycyjne,
- oferowanie instrumentów finansowych,
- przechowywanie i rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych, rachunku derywatów oraz prowadzenie rachunków pieniężnych.

Zasady świadczenia usług maklerskich

Szczegółowe informacje o zasadach świadczenia poszczególnych usług maklerskich zawarte są we właściwych regulaminach świadczenia usług dostępnych na stronie internetowej Alior Banku.

Ocena preferencji klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju

Świadcząc usługi maklerskie Biuro Maklerskie zbiera od klientów informacje w celu określenia preferencji klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój (ang. sustainability) to rozwój społeczno-gospodarczy, który zaspokaja potrzeby współczesnych społeczeństw, nie naruszając jednocześnie możliwości rozwojowych przyszłych pokoleń. Zakłada równoległy i spójny rozwój gospodarki, społeczeństwa i środowiska. Rozróżniane są trzy grupy czynników zrównoważonego rozwoju (tzw. czynniki ESG):

- a) czynniki środowiskowe (ang. Environmental), czyli np. zarządzanie odpadami, redukcja emisji dwutlenku węgla, kurczące się zasoby naturalne;
- b) czynniki społeczne (ang. Social), czyli np. jakość warunków pracy, walka z dyskryminacją, konflikty i kryzysy humanitarne, zdrowie i bezpieczeństwo;
- c) związane z ładem korporacyjnym, zarządzaniem (Governance) np. działania antykorupcyjne, udział kobiet w zarządzie, uczciwa strategia podatkowa.

Czynniki te mają wpływ na działanie i wyniki firm, zarówno w sposób pozytywny (to jest poprzez wywieranie pozytywnego wpływu na otoczenie ze względu na sposób, w jaki prowadzą działalność lub sprzedawany produkt lub usługę – pod warunkiem, że unikają one również negatywnego wpływu), jak i w sposób ograniczający ich negatywny wpływ na otoczenie (poprzez wdrożone zasady i procesy, aby zminimalizować potencjalny negatywny wpływ ich działalności na kwestie środowiskowe, społeczne lub dotyczące ładu korporacyjnego). Jednocześnie firmy nieukierunkowane na uwzględnianie czynników zrównoważonego rozwoju mogą generować ryzyka w zakresie zrównoważonego rozwoju (czyli np. firma wydobywcza jest narażona na zwiększone ryzyko roszczeń, kar administracyjnych w związku zanieczyszczeniem środowiska naturalnego).

Obecnie rozróżniane są trzy zasadnicze typy instrumentów finansowych:

- a) instrument finansowy uwzględniający niekorzystne skutki dla zrównoważonego rozwoju, a więc mający na celu ograniczenie negatywnych skutków działalności gospodarczej;
- b) instrument finansowy, którego przynajmniej część jest zainwestowana w zrównoważone inwestycje (to jest inwestycje w działalność gospodarczą, która przyczynia się do realizacji celów środowiskowych lub społecznych, o ile jednocześnie w ramach prowadzenia takiej działalności gospodarczej stosowane są dobre praktyki w zakresie zarządzania);
- c) instrument finansowy, którego przynajmniej część jest zainwestowana w zrównoważone środowiskowo inwestycje (to jest inwestycje w działalność gospodarczą, która w znacznym stopniu przyczynia się do realizacji celów środowiskowych określonych przez UE (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia

18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 – „taksonomia”).

Oprócz tego występują inwestycje, które nie uwzględniają w żaden sposób czynników zrównoważonego rozwoju.

Biuro Maklerskie jest zobowiązane w ramach świadczenia usług do dokonania oceny preferencji klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju, przy uwzględnieniu wyżej wskazanych typów instrumentów finansowych.

Jeżeli klient wskaże, że chce, aby jego preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju zostały uwzględnione przez Biuro Maklerskie i określi zakres tych preferencji, Biuro Maklerskie, świadcząc usługę doradztwa inwestycyjnego, w ramach przygotowywania rekomendacji inwestycyjnej, wybierze spośród odpowiednich dla klienta instrumentów finansowych lub produktów inwestycyjnych te, które będą uwzględniały jego preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju. Jeżeli klient wskaże, że chce, aby jego preferencje w zakresie zrównoważonego rozwoju zostały uwzględnione w przez Biuro Maklerskie, ale nie określi zakresu tych preferencji, Biuro Maklerskie uwzględni czynniki ESG w ramach świadczonych usług zgodnie z obowiązującymi w Biurze Maklerskim zasadami (przynajmniej 10% portfela rekomendowanego będą stanowiły inwestycje uwzględniające czynniki zrównoważonego rozwoju).

W sytuacji, gdy klient nie wyrazi swoich preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju, Biuro Maklerskie wyda rekomendację inwestycyjną bez uwzględniania czynników zrównoważonego rozwoju, wyłącznie w oparciu o wcześniej przeprowadzoną ocenę odpowiedniości. Nie wyklucza to jednak sytuacji, że Biuro Maklerskie zarekomenduje klientowi instrument finansowy lub produkt inwestycyjny realizujący cele w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Biuro Maklerskie dokłada starań, aby jego oferta obejmowała instrumenty finansowe oraz produkty inwestycyjne realizujące także cele w zakresie zrównoważonego rozwoju, jednak występuje na rynku ograniczony zakres informacji na ten temat. Może wystąpić sytuacja, w której Biuro Maklerskie nie będzie w stanie, w ramach danej usługi, zarekomendować klientowi instrumentu finansowego lub produktu inwestycyjnego realizującego preferencje klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju. W tej sytuacji Biuro Maklerskie poinformuje klienta i umożliwi mu zmianę jego preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym poprzez odstąpienie od określania preferencji klienta dla zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do danego instrumentu finansowego lub produktu inwestycyjnego. Jeżeli klient nie zdecyduje się na zmianę wskazanych preferencji na takie, które umożliwią Biuru Maklerskiemu świadczenie usługi doradztwa inwestycyjnego, Biuro Maklerskie nie zawrze z klientem umowy o świadczenie usługi doradztwa inwestycyjnego albo, jeżeli umowa taka jest już zawarta, ulegnie ona rozwiązaniu.

Rejestrowanie komunikacji z klientem

Biuro Maklerskie rejestruje rozmowy telefoniczne oraz korespondencję elektroniczną z klientami. Kopie nagrań rozmów telefonicznych oraz korespondencji elektronicznej Biuro Maklerskie wydaje na życzenie klienta pobierając opłatę zgodnie z odpowiednią taryfą opłat i prowizji pobieranych przez Biuro Maklerskie. Biuro Maklerskie sporządza także notatki ze spotkań z klientami, które udostępnia na żądanie klienta.

Raporty ze świadczenia usług maklerskich

1. Usługa wykonywania zleceń i prowadzenia rachunków papierów wartościowych

Potwierdzenia wykonania zlecenia

Sporządzane są każdorazowo po wykonaniu zlecenia i przekazywane klientom na trwałym nośniku informacji. Zakres informacji zawartych w potwierdzeniu określa regulamin świadczenia usługi. Potwierdzenia sporządzane są najpóźniej do końca następnego dnia roboczego po wykonaniu zlecenia.

Wyciąg z rachunku

Po zakończeniu kwartału kalendarzowego Biuro Maklerskie sporządza i przekazuje klientowi wyciąg z rachunku zawierający stan na ostatni dzień kwartału kalendarzowego. Wyciąg przekazywany jest – zgodnie z wyborem klienta - w formie papierowej za pośrednictwem poczty na adres klienta albo w formie elektronicznej na wskazany przez klienta adres e-mail, albo za pośrednictwem innego trwałego nośnika informacji.

Historia i stan rachunku

Każdorazowo na wniosek klienta Biuro Maklerskie sporządza historię rachunku oraz wyciąg ze stanu rachunku. Informacje o stanie i operacjach przeprowadzanych na rachunku klient może również uzyskać w Placówkach Banku, telefonicznie oraz za pośrednictwem Bankowości Internetowej i Bankowości Mobilnej.

Informacja o kosztach

Po zakończeniu roku kalendarzowego Biuro Maklerskie przekazuje klientowi roczną informację o wszystkich kosztach poniesionych przez klienta, związanych z instrumentami finansowymi i świadczoną usługą oraz o skumulowanym wpływie całkowitych kosztów na zwrot z inwestycji, a także o faktycznych kwotach świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji i świadczeń niepieniężnych przyjętych od osób trzecich lub przekazanych na rzecz osób trzecich w związku ze świadczeniem usługi wykonywania zleceń.

2. **Usługa doradztwa inwestycyjnego**

Rekomendacje

Po zakończeniu kwartału kalendarzowego Biuro Maklerskie przekazuje klientowi sprawozdanie obejmujące informację na temat rekomendacji udzielonych w ramach usługi doradztwa inwestycyjnego. Informacja zawiera m.in. datę i czas udzielenia rekomendacji, oznaczenie rekomendowanych instrumentów finansowych, wartość pobranych opłat. Sprawozdanie przekazywane jest na wskazany przez klienta adres e-mail lub listownie.

Informacja o kosztach

Po zakończeniu roku kalendarzowego Biuro Maklerskie przekazuje klientowi roczną informację o wszystkich kosztach poniesionych przez klienta związanych z instrumentami finansowymi i świadczoną usługą oraz o skumulowanym wpływie całkowitych kosztów na zwrot z inwestycji, a także o faktycznych kwotach świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji i świadczeń niepieniężnych przyjętych od osób trzecich lub przekazanych na rzecz osób trzecich w związku ze świadczeniem usługi doradztwa inwestycyjnego.

3. **Usługa przyjmowania i przekazywania zleceń**

Potwierdzenia przekazania zlecenia

W ramach usługi przyjmowania i przekazywania zleceń Biuro Maklerskie przekazuje klientowi potwierdzenie przekazania zlecenia do podmiotu wykonującego zlecenie. Potwierdzenie przekazywane jest poprzez System Bankowości Internetowej nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu, w którym zlecenie zostało przekazane. Biuro Maklerskie nie przekazuje potwierdzenia, jeżeli przedmiotem zlecenia są jednostki uczestnictwa otwartego funduszu inwestycyjnego i klient otrzymał wymagane informacje od funduszu inwestycyjnego lub agenta transferowego.

Informacje o tytułach uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania

Biuro Maklerskie udostępnia klientom informacje dotyczące tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania w terminach i w zakresie, w jakim informacje te udostępniane są przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub agenta transferowego. Informacje te są dostępne dla klienta w Placówkach Banku prowadzących obsługę w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia tytułów uczestnictwa w godzinach ich pracy oraz z wykorzystaniem systemu internetowego i telefonicznie.

Informacja o kosztach

Po zakończeniu roku kalendarzowego Biuro Maklerskie przekazuje klientowi roczną informację o wszystkich kosztach poniesionych przez klienta związanych z instrumentami finansowymi i świadczoną usługą oraz o skumulowanym wpływie całkowitych kosztów na zwrot z inwestycji, a także o faktycznych kwotach świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji i świadczeń niepieniężnych przyjętych od osób trzecich lub przekazanych na rzecz osób trzecich w związku ze świadczeniem usługi przyjmowania i przekazywania zleceń.

Sprzedaż krzyżowa

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz banków powierniczych), przez sprzedaż krzyżową rozumie się sprzedaż łączoną lub sprzedaż wiążaną.

Sprzedaż łączona – to świadczenie łącznie różnych usług maklerskich lub świadczenie usługi maklerskiej łącznie z inną usługą, jeżeli każda z tych usług może być świadczona osobno oraz klient ma możliwość zawarcia odrębnych umów na świadczenie tych usług.

Sprzedaż wiążana – to świadczenie łącznie różnych usług maklerskich lub świadczenie usługi maklerskiej łącznie z inną usługą, jeżeli co najmniej jedna z tych usług nie jest świadczona przez Biuro Maklerskie na podstawie odrębnej umowy.

Wykaz usług maklerskich świadczonych przez Biuro Maklerskie w ramach sprzedaży krzyżowej

Rachunek maklerski

W ramach umowy regulującej prowadzenie rachunku maklerskiego Biuro Maklerskie świadczy usługi:

- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz prowadzenia rachunku pieniężnego.

Nie ma możliwości zawarcia umów o odrębne świadczenie każdej z powyższych usług przy jednoczesnym zachowaniu charakteru tych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną. Jednocześnie jest możliwość świadczenia usługi wykonywania zleceń lub usługi przyjmowania i przekazywania zleceń bez świadczenia usługi przechowywania i rejestrowania

instrumentów finansowych na podstawie umowy indywidualnie wynegocjowanej z klientem określającej zasady świadczenia tej usługi.

Rynki zagraniczne

W ramach umowy regulującej wykonywanie zleceń w obrocie na rynkach zagranicznych Biuro Maklerskie świadczy usługi:

- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz prowadzenia rachunku pieniężnego.

Nie ma możliwości zawarcia umów o odrębne świadczenie każdej z powyższych usług przy jednoczesnym zachowaniu charakteru tych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

Derywaty

W ramach umowy regulującej wykonywanie zleceń w obrocie derywatami Biuro Maklerskie świadczy usługi:

- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunku papierów wartościowych, rachunku derywatów oraz prowadzenia rachunku pieniężnego.

Nie ma możliwości zawarcia umów o odrębne świadczenie każdej z powyższych usług, przy jednoczesnym zachowaniu charakteru tych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

Rachunek depozytowy

W ramach umowy regulującej prowadzenie rachunku depozytowego Biuro Maklerskie świadczy usługi:

- przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz prowadzenia rachunku pieniężnego,
  - przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.
- Nie ma możliwości zawarcia umów o odrębne świadczenie każdej z powyższych usług, przy jednoczesnym zachowaniu charakteru tych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

Rachunek Alior Trader

W ramach umowy regulującej wykonywanie zleceń na rynkach OTC Biuro Maklerskie świadczy usługi:

- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych oraz prowadzenia rachunku pieniężnego.

Nie ma możliwości zawarcia umów o odrębne świadczenie każdej z powyższych usług przy jednoczesnym zachowaniu charakteru tych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

IKE/IKZE

W ramach umowy regulującej prowadzenie Indywidualnego Konta Emerytalnego (IKE) lub Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE) Biuro Maklerskie świadczy usługi:

- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
- przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz prowadzenia rachunku pieniężnego.

Nie ma możliwości zawarcia umów o odrębne świadczenie każdej z powyższych usług przy jednoczesnym zachowaniu charakteru tych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

Doradztwo inwestycyjne

W ramach umowy o świadczenie usługi doradztwa inwestycyjnego klient jest zobowiązany do zawierania transakcji, których przedmiotem są rekomendowane i oferowane przez Biuro Maklerskie instrumenty finansowe za pośrednictwem Biura Maklerskiego. Usługa doradztwa inwestycyjnego świadczona jest łącznie z usługą przyjmowania i przekazywania zleceń lub wykonywania zleceń oraz przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych. Nie ma możliwości świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego odrębnie od powyższych usług. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

Oprocentowanie środków pieniężnych

Biuro Maklerskie może zawierać z klientami indywidualne umowy regulujące oprocentowanie środków pieniężnych. Warunkiem zawarcia umowy jest posiadanie przez klienta rachunku maklerskiego lub rachunku depozytowego w Biurze Maklerskim. Usługa oprocentowania środków pieniężnych jest świadczona łącznie z usługą przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunku papierów wartościowych oraz prowadzenia rachunku pieniężnego i odpowiednio z usługami wykonywania zleceń oraz przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych. Nie ma możliwości zawarcia odrębnej umowy o oprocentowanie środków pieniężnych. Usługa stanowi sprzedaż wiążaną.

Lokata z funduszem

Biuro Maklerskie może świadczyć usługę przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania łącznie z oferowaną przez Alior Bank usługą lokaty terminowej. Umowa o przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania może zostać zawarta odrębnie. Usługa „lokata z funduszem” stanowi sprzedaż łązoną.

Koszty i ryzyko związane ze świadczeniem usług w ramach sprzedaży krzyżowej

W związku z zawarciem, wykonaniem lub rozwiązaniem umowy w ramach sprzedaży krzyżowej klient jest obciążony kosztami określonymi w odpowiedniej dla danej umowy taryfie opłat i prowizji. Koszty ponoszone w związku ze sprzedażą łązoną nie różnią się od kosztów ponoszonych, w przypadku gdy poszczególne usługi są świadczone odrębnie.

Ryzyko wynikające ze sprzedaży krzyżowej nie ulega zmianie w stosunku do przypadku, gdyby poszczególne usługi były świadczone odrębnie.

Zasady przechowywania i ochrony aktywów klientów

Biuro Maklerskie rejestruje aktywa klientów w sposób umożliwiający w każdej chwili wyodrębnienie aktywów przechowywanych na rzecz jednego klienta od aktywów innego klienta oraz od aktywów własnych Biura Maklerskiego.

Instrumenty finansowe klientów zapisane na rachunkach maklerskich są przechowywane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. (dalej: „KDPW”). Instrumenty finansowe nabyte w obrocie na rynkach zagranicznych są przechowywane na rachunku prowadzonym przez depozytariusza zagranicznego.

Biuro Maklerskie jest uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez KDPW. Celem systemu rekompensat jest zapewnienie klientom wypłat środków pieniężnych w przypadkach:

- ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego Banku lub
- prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości Banku ze względu na to, że jego majątek nie wystarcza lub wystarcza jedynie na zaspokojenie kosztów postępowania, lub stwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, że Biuro Maklerskie nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonać ciążących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.

System rekompensat zabezpiecza wypłatę środków inwestorom do wysokości równowartości w złotych 3 000 euro – w 100% wartości środków objętych systemem rekompensat oraz 90% nadwyżki ponad tę kwotę, z tym że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi równowartość w złotych 22 000 euro (według średniego kursu NBP z dnia zaistnienia okoliczności stanowiącej podstawę wypłaty).

Instrumenty finansowe klientów nabyte w obrocie na rynkach zagranicznych są przechowywane na rachunku zbiorczym prowadzonym przez depozytariusza zagranicznego na rzecz Biura Maklerskiego. Zapisy na rachunku zbiorczym dokonywane są zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi depozytariusza zagranicznego. Instrumenty finansowe klienta są przechowywane odrębnie od aktywów Biura Maklerskiego oraz odrębnie od aktywów depozytariusza zagranicznego.

Biuro Maklerskie powierza przechowywanie instrumentów finansowych klienta depozytariuszowi zagranicznemu pod warunkiem, że depozytariusz zagraniczny prowadzi działalność w państwie, którego prawo reguluje działalność polegającą na przechowywaniu na cudzy rachunek instrumentów finansowych i podlega w tym zakresie nadzorowi właściwego organu nadzoru tego państwa.

W przypadku ogłoszenia upadłości, likwidacji lub podobnego zdarzenia w odniesieniu do podmiotów odpowiedzialnych za rozliczenie transakcji zawartych w obrocie na rynkach zagranicznych konsekwencje tych zdarzeń określone są w przepisach prawa właściwych dla danego podmiotu, które mogą różnić się od przepisów prawa polskiego.

Instrumenty finansowe w obrocie na rynkach OTC są rejestrowane przez brokerów rozliczających, za pośrednictwem których Biuro Maklerskie dokonuje rozliczeń transakcji zawieranych na rynkach OTC. Zasady świadczenia usług przez zagranicznych brokerów rozliczających podlegają prawu państwa, w którym broker rozliczający prowadzi działalność, w związku z tym prawa klienta związane z tymi instrumentami finansowymi mogą się różnić. Instrumenty finansowe

są rejestrowane przez brokerów rozliczających na rachunkach zbiorczych.

Biuro Maklerskie ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania podmiotu przechowującego instrumenty finansowe na zasadach ogólnych określonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, w szczególności przepisach kodeksu cywilnego.

Środki pieniężne klientów, w tym środki w walutach obcych, są przechowywane na zbiorczych rachunkach bankowych prowadzonych przez Alior Bank S.A. lub inne banki, przy wyborze których Biuro Maklerskie kieruje się należyta starannością, w szczególności mając na uwadze ochronę praw przysługujących klientom. Środki pieniężne klientów przechowywane są odrębnie od środków własnych Biura Maklerskiego. Biuro Maklerskie dokonuje okresowej oceny banków, w których deponuje środki pieniężne klientów.

Środki pieniężne klientów, powierzone Biuru Maklerskiemu w związku ze świadczeniem usług maklerskich zdeponowane w banku, podlegają ochronie przewidzianej przez system gwarantowania depozytów zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. System gwarantuje wypłatę środków do wysokości 100 000 euro (według kursu średniego NBP z dnia spełnienia warunków gwarancji) w przypadku upadłości banku, w którym zdeponowane zostały środki pieniężne klientów po spełnieniu szczegółowych warunków określonych w ustawie. Deponentem jest każdy z klientów w granicach wynikających z ich udziału w kwocie zgromadzonej na rachunku. Szczegółowe informacje są dostępne na stronie internetowej Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

W razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego środki pieniężne klientów powierzone w związku ze świadczeniem usług maklerskich nie podlegają zajęciu, a w razie ogłoszenia upadłości Biura Maklerskiego podlegają wyłączeniu z masy upadłości. Biuro Maklerskie nie może wykorzystywać na własny rachunek środków pieniężnych powierzonych przez klientów w związku ze świadczeniem usług maklerskich, z wyłączeniem przypadku, gdy wykonanie zlecenia klienta wymaga ustanowienia przez Biuro Maklerskie zabezpieczenia w tych środkach.

Konflikt interesów

Przez konflikt interesów rozumie się okoliczności, które Biuro Maklerskie zna i które mogą doprowadzić do powstania sprzeczności między:

- interesem Biura Maklerskiego/osoby powiązanej z Biurem Maklerskim i obowiązkiem działania przez Biuro Maklerskie w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu klienta, w tym jego preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- interesem kilku klientów Biura Maklerskiego.

Biuro Maklerskie w prowadzonej działalności kieruje się zasadą unikania konfliktów interesów oraz postępowania w sposób rzetelny, zgodnie z najlepiej pojętym interesem klientów.

W celu określenia rodzajów konfliktów interesów Biuro Maklerskie bierze pod uwagę, czy w trakcie świadczenia usług mogą wystąpić sytuacje, w których:

- Biuro Maklerskie lub osoba powiązana z Biurem Maklerskim może uzyskać korzyść lub uniknąć straty kosztem klienta;
- Biuro Maklerskie lub osoba powiązana z Biurem Maklerskim posiada powody natury finansowej lub innej, aby preferować klienta lub grupę klientów w stosunku do innego klienta lub grupy klientów;
- Biuro Maklerskie lub osoba powiązana z Biurem Maklerskim ma interes w określonym wyniku usługi świadczonej na rzecz klienta albo transakcji przeprowadzanej w imieniu klienta i jest on rozbieżny z interesem klienta;
- Biuro Maklerskie lub osoba powiązana z Biurem Maklerskim prowadzi taką samą działalność jak działalność prowadzona przez klienta;
- Biuro Maklerskie lub osoba powiązana z Biurem Maklerskim otrzymuje lub otrzyma od osoby innej niż klient korzyść majątkową inną niż standardowe prowizje i opłaty, w związku z usługą świadczoną na rzecz klienta.

Biuro Maklerskie stosuje mechanizmy mające na celu przeciwdziałanie powstawaniu konfliktów interesów, które obejmują:

- wdrożenie procedur i rozwiązań organizacyjnych zapobiegających powstawaniu konfliktów interesów oraz zapewniających, że w przypadku powstania takiego konfliktu nie dojdzie do naruszenia interesów klientów;
- określenie struktury organizacyjnej Biura Maklerskiego oraz podziału obowiązków osób powiązanych w sposób mający na celu wyeliminowanie przypadków wykonywania przez osobę powiązaną zadań z różnych obszarów działalności Biura Maklerskiego, mogących powodować konflikt interesów;
- prowadzenie analizy transakcji własnych osób powiązanych oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem Regulaminu inwestowania przez osoby powiązane z Biurem Maklerskim;
- prowadzenie listy restrykcyjnej papierów wartościowych, które nie mogą być nabywane przez osoby powiązane na ich rachunek własny;

- określenie zasad wręczania i przyjmowania prezentów przez osoby powiązane;
- identyfikację i klasyfikację płatności oraz świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych przyjmowanych i przekazywanych przez Biuro Maklerskie i osoby powiązane;
- informowanie klientów, w sposób dostosowany do kategorii, do której należy klient, o zidentyfikowaniu konfliktu interesów, który niesie ze sobą ryzyko naruszenia interesów klienta, pozwalające klientowi na podjęcie świadomej decyzji co do korzystania z usług Biura Maklerskiego;
- zapobieganie istnieniu bezpośrednich zależności pomiędzy wysokością wynagradzania osób powiązanych wykonujących określone czynności w ramach prowadzonej działalności a wynagrodzeniem lub dochodami osiąganymi przez osoby wykonujące czynności innego rodzaju, gdy w związku z tymi dwoma rodzajami działalności może powstać konflikt interesów;
- zapewnienie nadzoru nad osobami powiązаныmi w zakresie realizowanych zadań i wykonywanych czynności mogących powodować sprzeczność pomiędzy interesami osób powiązanych, Biura Maklerskiego i klientów w szczególności poprzez stworzenie systemu kontroli wewnętrznej w Biurze Maklerskim, służącego zapobieganiu przypadkom działania niezgodnego z regulacjami wewnętrznymi Biura Maklerskiego;
- zapobieganie niewłaściwemu przepływowi informacji, które mogą powodować powstanie konfliktu interesów lub uprzywilejowanej pozycji osób powiązanych w stosunku do klientów, w przypadku gdy takie informacje nie są niezbędne do wykonywania czynności służbowych przez osoby powiązane. W szczególności zapobieganie przepływowi informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi, których przedmiotem działalności jest obsługa zleceń klientów, przygotowywanie analiz i rekomendacji, świadczenie usługi doradztwa inwestycyjnego, działalność na rachunek własny Biura Maklerskiego;
- zapewnienie odpowiednich barier organizacyjnych i informacyjnych pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi, gdzie są świadczone usługi maklerskie, mających na celu zapobieganie niewłaściwemu przepływowi i wykorzystaniu informacji poufnych lub objętych tajemnicą zawodową tzw. „Chińskie mury”;
- wdrożenie zasad ochrony i przepływu informacji poufnych oraz stanowiących tajemnicą zawodową;
- prowadzenie szkoleń dla osób powiązanych obejmujących zasady przeciwdziałania powstawaniu konfliktu interesów.

Przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich Biuro Maklerskie informuje klienta, przy użyciu trwałego nośnika informacji, o istniejących konfliktach interesów związanych ze świadczeniem danej usługi maklerskiej na rzecz klienta, o ile organizacja oraz regulacje wewnętrzne Biura Maklerskiego nie zapewniają, że w przypadku powstania konfliktu interesów nie dojdzie do naruszenia interesu klienta.

W przypadku gdy w związku z istniejącym konfliktem interesów organizacja oraz regulacje wewnętrzne Biura Maklerskiego nie zapewniają, że nie dojdzie do naruszenia interesu klienta, umowa o świadczenie danej usługi maklerskiej może zostać zawarta wyłącznie pod warunkiem, że klient potwierdzi otrzymanie informacji o istniejącym konflikcie interesów i wyraźnie potwierdzi wolę zawarcia umowy z Biurem Maklerskim o świadczenie danej usługi maklerskiej.

W przypadku powstania konfliktu interesów po zawarciu z klientem umowy o świadczenie usług maklerskich, jeżeli organizacja oraz regulacje wewnętrzne Biura Maklerskiego nie zapewniają, że nie dojdzie do naruszenia interesu klienta, Biuro Maklerskie:

- informuje klienta, przy użyciu trwałego nośnika informacji, o konflikcie interesów niezwłocznie po jego stwierdzeniu,
- wstrzymuje świadczenie danej usługi maklerskiej do czasu otrzymania wyraźnego oświadczenia klienta o kontynuacji,
- lub rozwiązaniu umowy.

Na życzenie klienta Biuro Maklerskie przekazuje przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej dodatkowe informacje na temat przeciwdziałania konfliktom interesów.

Zasady wnoszenia i rozpatrywania reklamacji

Reklamacje dotyczące świadczenia usług maklerskich mogą być składane:

- w formie pisemnej w siedzibie Banku lub Oddziale Banku;
- za pośrednictwem operatora pocztowego, kuriera lub pośtańca;
- na adres do doręczeń elektronicznych (e-Doręczenia): AE:PL-18375-10021-DTBRC-21;
- ustnie do protokołu - osobiście w placówce Banku prowadzącej obsługę klientów;
- telefonicznie - za pośrednictwem Zespołu Obsługi Zdalnej Biura Maklerskiego;

- elektronicznie - z wykorzystaniem formularza zamieszczonego w Bankowości Internetowej;
- elektronicznie - na adres e-mail bm.reklamacje@alior.pl;
- za pośrednictwem platformy ODR – w przypadku reklamacji dotyczących usług świadczonych drogą elektroniczną.

Na żądanie klienta Biuro Maklerskie potwierdza pisemnie lub w inny sposób, uzgodniony z klientem, fakt złożenia reklamacji.

Odpowiedź na reklamację udzielana jest klientowi bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od daty jej wpływu. W przypadku braku możliwości udzielenia odpowiedzi w tym terminie Biuro Maklerskie informuje klienta podając przyczyny opóźnienia oraz wskazuje:

- okoliczności, które muszą zostać ustalone;
- termin udzielenia odpowiedzi - nie dłuższy niż 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.

Złożenie reklamacji niezwłocznie po powzięciu przez klienta zastrzeżeń ułatwi i przyspieszy rzetelne rozpatrzenie reklamacji.

Biuro Maklerskie udziela odpowiedzi na reklamację w postaci papierowej pisemnej na adres korespondencyjny klienta, a w przypadku braku adresu korespondencyjnego na adres zamieszkania lub siedziby. Na wniosek klienta Biuro Maklerskie może dostarczyć odpowiedź na reklamację pocztą elektroniczną na uprzednio wskazany przez klienta adres e-mail lub w inny uzgodniony z klientem sposób.

Odpowiedź na reklamację wysyłana jest do klienta:

- listem poleconym – na adres korespondencyjny, a w przypadku braku adresu korespondencyjnego na adres zamieszkania lub siedziby;
- pocztą elektroniczną – na wniosek klienta, na adres zapisany w kartotece klienta.

Na wniosek klienta odpowiedź może zostać wysłana na adres inny niż zapisany w kartotece klienta. W takim przypadku wymagane jest przeprowadzenie identyfikacji klienta składającego wniosek.

Klient będący konsumentem w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny jest uprawniony do zwrócenia się w sprawie sporu dotyczącego relacji z Biurem Maklerskim do Arbitra Bankowego – w trybie pozasądowego postępowania w celu rozwiązania sporu, o ile wartość przedmiotu sporu nie jest wyższa niż 12.000,00 zł. Szczegółowe informacje, w tym Regulamin Bankowego Arbitrażu Konsumentckiego, są dostępne na stronie internetowej Związku Banków Polskich.

Klient będący osobą fizyczną jest uprawniony do zwrócenia się w sprawie sporu dotyczącego relacji z Biurem Maklerskim do Rzecznika Finansowego – w trybie skargowym lub pozasądowego postępowania w celu rozwiązania sporu. Szczegółowe informacje są dostępne na stronie internetowej Rzecznika Finansowego.

W sprawach ochrony konsumentów organem nadzoru jest Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Klientowi przysługuje także prawo do wystąpienia z powództwem przeciwko Alior Bankowi S.A. do sądu powszechnego właściwości ogólnej, zgodnie ze stosownymi przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks Postępowania Cywilnego.

Zasady przyjmowania lub przekazywania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

W związku ze świadczeniem usług maklerskich Biuro Maklerskie nie przyjmuje ani nie przekazuje świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z wyłączeniem:

- 1) świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych przyjmowanych od klienta lub osoby działającej w jego imieniu albo przekazywanych klientowi lub osobie działającej w jego imieniu;
- 2) świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych przyjmowanych lub przekazywanych osobie trzeciej niezbędnych do wykonywania danej usługi maklerskiej na rzecz klienta;
- 3) świadczeń pieniężnych i niepieniężnych innych niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli:
  - mają na celu poprawę jakości usługi świadczonej na rzecz klienta,
  - nie mają negatywnego wpływu na działanie Biura Maklerskiego w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętymi interesami klienta,
  - informacja o tych świadczeniach została przekazana klientowi lub potencjalnemu klientowi przed rozpoczęciem świadczenia danej usługi maklerskiej.

Do świadczeń niezbędnych do wykonywania usług maklerskich zaliczają się w szczególności:

- koszty z tytułu przechowywania instrumentów finansowych i środków pieniężnych klienta,
- opłaty pobierane przez podmiot organizujący system obrotu instrumentami finansowymi oraz opłaty za rozliczenie

i rozrachunek transakcji,

- opłaty na rzecz organu nadzoru,
- podatki, należności publicznoprawne oraz inne opłaty, których obowiązek zapłaty wynika z przepisów prawa.

Z tytułu świadczenia usług Biuro Maklerskie pobiera od klientów opłaty i prowizje w wysokości określonej w odpowiedniej dla danej usługi taryfie opłat i prowizji lub zgodnie z zawartą z klientem umową.

Biuro Maklerskie jako dystrybutor jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych otrzymuje opłaty manipulacyjne pobierane przy zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa zgodnie z postanowieniami statutów funduszy inwestycyjnych.

W związku ze świadczonymi usługami maklerskimi Biuro Maklerskie może otrzymywać od towarzystw funduszy inwestycyjnych świadczenia pieniężne, tzw. „zachęty” uzależnione od wykonanych czynności mających na celu poprawę jakości usług maklerskich świadczonych na rzecz klientów i potencjalnych klientów. Wysokość tych świadczeń nie może przekraczać wartości kalkulowanej w oparciu o koszty wykonanych czynności poprawiających jakość usługi maklerskiej oraz korzyści, które te czynności przynoszą klientowi lub potencjalnemu klientowi. Jeżeli nie jest możliwe określenie wartości czynności poprawiających jakość, stosuje się kalkulację opartą o koszty. Świadczenie może być pobierane w wysokości wyższej od kosztów czynności poprawiających jakość usługi maklerskiej, z zastrzeżeniem, że marża jest proporcjonalna do korzyści, które czynności te przynoszą klientowi lub potencjalnemu klientowi. Wysokość świadczenia nie może przekraczać wartości rynkowej czynności poprawiających jakość usług maklerskich.

Usługami dodatkowymi mającymi na celu poprawę jakości usług maklerskich świadczonych na rzecz klientów mogą być w szczególności:

- 1) udzielanie klientom rekomendacji inwestycyjnych co do konkretnych instrumentów finansowych, sporządzanych na podstawie analizy danego instrumentu finansowego i jego perspektywy,
- 2) udostępnianie narzędzi do budowania portfeli inwestycyjnych lub tworzenie portfeli modelowych, zapewniających odpowiedni dla klienta poziom dywersyfikacji jego inwestycji lub wspomagających realizację celów inwestycyjnych klienta,
- 3) udostępnianie klientom aplikacji doradczych, mających przykładowo na celu generowanie w oparciu o ustalony algorytm rekomendacji dotyczących konkretnych instrumentów finansowych lub aplikacji pomocniczych udzielających klientowi porad inwestycyjnych o charakterze ogólnym (wystandaryzowanym),
- 4) udostępnianie kalkulatorów inwestycyjnych, pozwalających, przykładowo na podstawie danych dotyczących przewidywanego przez klienta horyzontu czasowego inwestycji, wysokości oraz częstotliwości wpłat, obliczyć potencjalny wynik danej inwestycji,
- 5) powiadamianie klientów o zmianach w wartości inwestycji w zakresie nie wynikającym z przepisów prawa np. alerty, większa częstotliwość przekazywania informacji,
- 6) udostępnianie klientowi aplikacji umożliwiających monitorowanie wyników inwestycji, w tym śledzących zachowanie się portfela inwestycyjnego lub jego określonej części,
- 7) dostarczanie klientom aktualnych lub historycznych informacji o inwestycji, w zależności od potrzeby klienta w formie zagregowanej lub szczegółowej i zindywidualizowanej, w zakresie szerszym niż wynika z przepisów prawa,
- 8) alerty/raporty/newslettery (np. dotyczące wyników inwestycji, kosztów inwestycji, przeglądu dostępnych produktów inwestycyjnych – np. za pośrednictwem e-mail lub sms),
- 9) udostępnianie klientom aktualnych danych rynkowych dotyczących notowań instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu zorganizowanego, przykładowo w zakresie listy transakcji, listy ofert, statystyki sesji czy wykresów analizy technicznej,
- 10) szkolenia i seminaria dla klientów, w tym webinaria,
- 11) dodatkowe szkolenia pracowników dystrybutora.

W związku ze świadczonymi usługami maklerskimi Biuro Maklerskie może otrzymywać od osób trzecich drobne świadczenia niepieniężne. Drobnymi świadczeniami niepieniężnymi są:

- 1) informacje lub dokumenty dotyczące instrumentu finansowego lub usługi, mające charakter ogólny albo dostosowany do sytuacji indywidualnego klienta,
- 2) uczestnictwo w konferencjach, seminariach, szkoleniach i innych wydarzeniach o podobnym charakterze dotyczące korzyści, jakie może przynieść konkretny instrument finansowy lub konkretna usługa inwestycyjna, oraz ich cech,
- 3) wydatki na cele reprezentacyjne o rozsądnej, niewielkiej wartości, związane z organizacją spotkania biznesowego lub konferencji, seminarium, szkolenia lub innych wydarzeń o podobnym charakterze, o których mowa powyżej,
- 4) inne drobne świadczenia niepieniężne, które mogą poprawić jakość usługi świadczonej na rzecz klienta, i jest mało prawdopodobne, że ze względu na niewielką skalę, ich charakter lub łączną wartość, by mogły wpłynąć negatywnie na wypełnianie przez Biuro Maklerskie obowiązku działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

W przypadku, gdy Biuro Maklerskie zamierza przyjmować lub przekazywać inne niż wymienione powyżej świadczenia pieniężne lub niepieniężne, przekazuje klientom informacje o tych świadczeniach przed rozpoczęciem przyjmowania lub przekazywania tych świadczeń.

Biuro Maklerskie przekazuje klientom informacje dotyczące dokładnych kwot przyjętych lub przekazanych świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych ustalonych zgodnie ze wskazaną powyżej metodą obliczania, niezwłocznie po ustaleniu

tych kwot.

Informacje o faktycznie otrzymanych świadczeniach pieniężnych i niepieniężnych przekazywane są klientom w informacji rocznej o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem usługi maklerskiej (koszty ex-post).

Opodatkowanie

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym, Biuro Maklerskie wystawia i przesyła na adres klienta będącego osobą fizyczną informację podatkową PIT-8C o wysokości osiągniętego dochodu. Do obowiązków klienta należy sporządzenie odrębnego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu PIT-38 oraz zapłata podatku. Do przygotowania zeznania podatkowego PIT-38 klient wykorzystuje dane zawarte w sporządzonej przez Biuro Maklerskie informacji PIT-8C.

W informacji PIT-8C nie są wykazywane dochody podlegające opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym, którego płatnikami są firmy inwestycyjne. Dochodami tymi są m.in.:

- odsetki i dyskonto od obligacji,
- dywidendy.

Zwracamy uwagę, że klient jest zobowiązany do samodzielnego wykazania w zeznaniu podatkowym kwoty dochodu oraz obliczonego podatku z tytułu:

- udziału w krajowych i zagranicznych funduszach inwestycyjnych,
- dywidend, odsetek oraz wykupu papierów wartościowych wypłacanych przez emitentów mających siedzibę za granicą. Od powyższych dochodów nie jest automatycznie naliczany i pobierany podatek zryczałtowany, dochody te nie są również wykazywane w informacji podatkowej PIT-8C.

W celu uzyskania szczegółowych informacji w zakresie opodatkowania dochodów z inwestycji w poszczególne instrumenty finansowe klient powinien zasięgnąć porady profesjonalnego doradcy podatkowego lub innej osoby uprawnionej do udzielania porad w przedmiotowym zakresie.

Opis istoty instrumentów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w instrumenty finansowe

Biuro Maklerskie informuje, że z każdą inwestycją wiąże się ryzyko poniesienia straty. Stopień ryzyka zależy od klasy aktywów będących przedmiotem inwestycji oraz rodzaju instrumentu finansowego. Przed podjęciem decyzji inwestycyjnej należy, oprócz prognozy potencjalnego zysku, określić także czynniki ryzyka, jakie mogą wiązać się z daną inwestycją.

Inwestowanie w instrumenty finansowe oznacza możliwość utraty części lub całości pierwotnie zainwestowanych środków. W przypadku instrumentów pochodnych istnieje ryzyko poniesienia strat przewyższających pierwotny wkład inwestora. Historyczne wyniki z tytułu dokonanych inwestycji nie gwarantują osiągnięcia podobnych wyników w przyszłości.

Ryzyko inwestycyjne

Ryzyko poniesienia straty z inwestycji lub zrealizowania stopy zwrotu niższej od oczekiwanej przez inwestorów połączone z ryzykiem braku możliwości sprzedaży posiadanych instrumentów finansowych (zamknięcia pozycji).

Rodzaje czynników ryzyka inwestycyjnego

Ryzyko operacyjne

Ryzyko związane z możliwością poniesienia strat w wyniku nieadekwatnych lub zawodnych procesów wewnętrznych, ludzkich błędów lub błędów systemów komputerowych, a także w wyniku zdarzeń zewnętrznych. Może mieć miejsce błędne lub opóźnione rozliczenie transakcji, jak również mogą zostać przeprowadzone transakcje nieautoryzowane w wyniku błędów ludzkich lub błędów systemów, jak również w wyniku zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko dla zrównoważonego rozwoju

Zgodnie z definicją określoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (dalej: „SFDR”) ryzyko dla zrównoważonego rozwoju oznacza sytuację lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z zarządzaniem, które – jeżeli wystąpią – mogłyby mieć- rzeczywisty lub potencjalny - istotny negatywny wpływ na wartość inwestycji. Biuro Maklerskie, w ramach świadczenia usługi doradztwa inwestycyjnego, uwzględnia ryzyka dla zrównoważonego rozwoju.

Sposób, w jaki ryzyka dla zrównoważonego rozwoju są wprowadzane w podejmowanych decyzjach inwestycyjnych:

- Biuro Maklerskie będzie dążyło do jak największego udziału funduszy inwestycyjnych spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju w portfelu;
- minimalny udział inwestycji w fundusze inwestycyjne spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju wynosi 10%.

Fundusze inwestycyjne spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju to:

- fundusze inwestycyjne z art. 8 SFDR – tzw. produkty „light green”, które „promują aspekty środowiskowe i społeczne” (choć nie wyłącznie) i inwestują w spółki przestrzegające dobrych praktyk zarządczych, ale nie mają tego na celu;
- fundusze inwestycyjne z art. 9 SFDR – tzw. produkty „dark green”, które „mają na celu zrównoważone inwestycje” – czyli koncentrują się na zrównoważonych inwestycjach jako celu szczegółowym funduszu;
- inne fundusze inwestycyjne ocenione przez Zespół Analiz i Doradztwa jako uwzględniające czynniki zrównoważonego rozwoju, w tym uwzględniające główne niekorzystne skutki dla czynników równoważonego rozwoju;
- podczas analizy funduszy inwestycyjnych brane są pod uwagę zewnętrzne oceny renomowanych dostawców ratingów ESG oraz analizy własne;
- fundusze sektorowe: paliwa kopalne (w tym węgiel), tytoń, broń nie będą przedmiotem rekomendacji jakkolwiek w celu dywersyfikacji portfela dopuszczalna jest ekspozycja na fundusze inwestycyjne dające bezpośrednią ekspozycję na rynek surowców.

Wyniki oceny prawdopodobnego wpływu ryzyk dla zrównoważonego rozwoju na zwrot z tytułu produktów finansowych, w odniesieniu do których Biuro Maklerskie świadczy usługę doradztwa inwestycyjnego.

Urzeczywistnienie ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem może mieć poważny wpływ na sytuację finansową i przychody emitentów. Wpływ ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem na ogólną sytuację i koniunkturę rynkową jest trudny do przewidzenia. W ocenie Biura Maklerskiego niemożliwe jest oszacowanie i przedstawienie wyniku konkretnego wpływu ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem na stopę zwrotu z rekomendowanych strategii uwzględniających czynniki dla zrównoważonego rozwoju.

Ryzyko stopy procentowej

Dotyczy zmiany stopy procentowej jako czynnika determinującego stopę wolną od ryzyka wykorzystywaną w modelach wyceny instrumentów finansowych, w tym obligacji, akcji oraz instrumentów pochodnych. Zmiany rynkowe stóp procentowych wpływają na zmianę wyceny rynkowej instrumentów finansowych.

Ryzyko kursu walutowego

Dotyczy inwestycji, która jest przeprowadzana w walucie obcej lub jest oparta na zmianie kursu waluty. Rentowność inwestycji uzależniona jest w tym przypadku od zmiany kursów walutowych.

Ryzyko inflacji

Ryzyko spadku siły nabywczej środków ulokowanych w nabytych instrumentach finansowych. Występowanie inflacji może spowodować, że po uwzględnieniu jej wpływu, stopa zwrotu z inwestycji w instrument finansowy w ujęciu realnym będzie zdecydowanie niższa niż w ujęciu nominalnym, a siła nabywcza środków niższa niż w momencie dokonywania inwestycji w instrument finansowy.

Ryzyko płynności

Instrument jest płynny, jeżeli możemy go zakupić lub sprzedać nie wpływając na jego cenę rynkową. Instrumenty o dużej płynności to np. akcje spółek z WIG20 notowane na GPW. W przypadku pozostałych instrumentów, w tym spółek notowanych na rynku NewConnect, ale także na głównym rynku GPW, obligacji na rynku Catalyst, czy także niektórych kontraktów na różnicę (CFD), różnice pomiędzy najlepszymi ofertami kupna i sprzedaży mogą być na tyle szerokie, a liczba ofert kupna i sprzedaży opiewać na małe kwoty, że zawarcie transakcji po oczekiwanym kursie przez inwestora będzie niemożliwe.

Ryzyko kredytowe

Dotyczy sytuacji, w której jedna ze stron kontraktu nie reguluje zobowiązań na rzecz drugiej strony. Ryzyko charakterystyczne głównie dla instrumentów dłużnych (np. obligacji korporacyjnych).

Ryzyko polityczne

Ryzyko związane z możliwością destabilizacji sytuacji politycznej, co może wpływać pośrednio lub bezpośrednio na działalność emitentów oraz na wyniki podejmowanych decyzji inwestycyjnych.

Ryzyko zmiany regulacji prawnych lub podatkowych

Ryzyko zmiany regulacji prawnych dotyczące emitentów, inwestorów lub innych uczestników rynku oraz ryzyko zmiany przepisów prawa podatkowego polegające na zmianie stawek podatkowych, metody opodatkowania dochodu z tytułu inwestycji w instrument finansowy, zmianie umów międzynarodowych w sprawie unikania podwójnego opodatkowania – zmiany tego rodzaju skutkować mogą wyższymi obciążeniami podatkowymi uczestników rynku.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko utraty wartości aktywów lub niezyskania oczekiwanego wyniku finansowego z inwestycji w rezultacie zmiany

parametrów rynkowych takich jak: kursy wymiany walut, ceny towarów będących aktywami bazowymi dla danego instrumentu pochodnego, stopy procentowe; indeksy giełdowe.

Ryzyko finansowe spółki i ryzyko biznesu

Ryzyko danej spółki można podzielić na ryzyko finansowe i ryzyko biznesu. Pierwsze związane jest ze stopniem dźwigni finansowej stosowanej przez zarząd spółki, czyli relacją długu do kapitałów własnych spółki (im większy wskaźnik dźwigni tym większe ryzyko finansowe, bowiem spółka ma większe zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów lub wyemitowanych obligacji). Jeżeli działalność spółki byłaby w pełni finansowana przez kapitał własny (brak jakiegokolwiek długu), spółka nie byłaby narażona na ryzyko finansowe, ale wciąż byłaby narażona na ryzyko biznesu, czyli ryzyko braku wystarczających środków finansowych do pokrycia wydatków operacyjnych związanych bezpośrednio z działalnością spółki. Ryzyko biznesu wynika więc głównie z kondycji gospodarki, a przede wszystkim z kondycji sektora, w którym działa dana spółka.

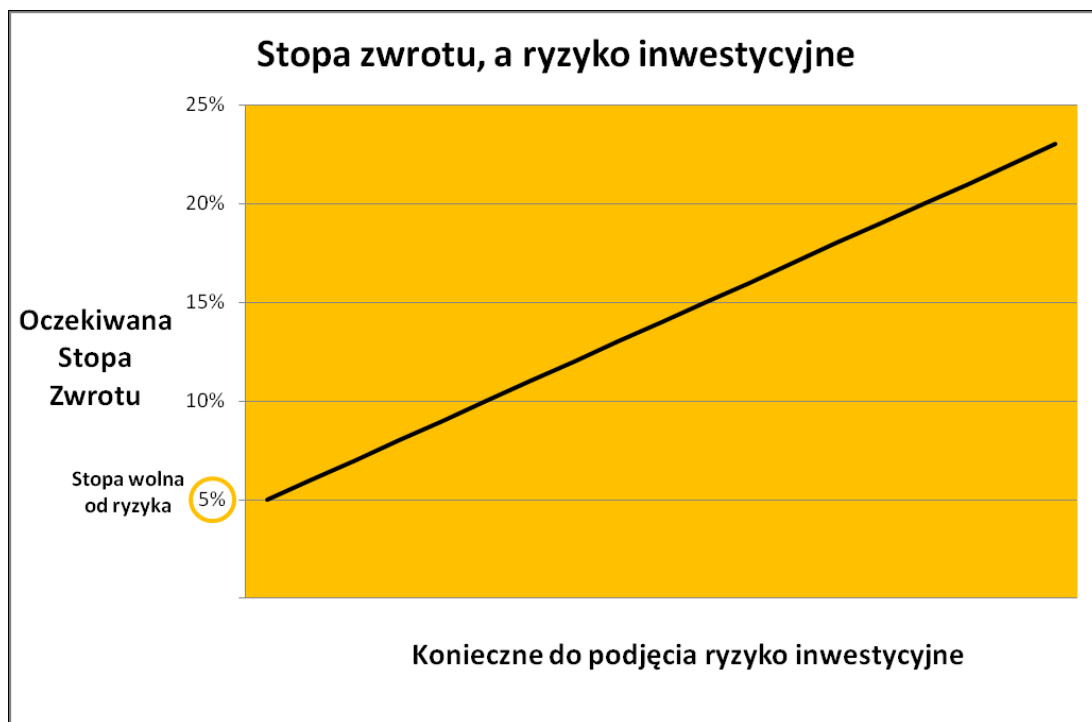
Ryzyko dźwigni finansowej

Inwestując w instrumenty finansowe z dźwignią inwestor nie angażuje kapitału odpowiadającego całkowitej wartości instrumentów, lecz jedynie jego część wymaganą do ustanowienia depozytu zabezpieczającego.

Przykładowo, jeżeli depozyt zabezpieczający wynosi 5%, do otwarcia pozycji o wartości 100 000 PLN wystarczające jest posiadanie środków w wysokości 5 000 PLN (dźwignia 1:20). Mechanizm dźwigni finansowej pozwala na osiągnięcie znacznych zysków w stosunku do zainwestowanego kapitału, ale jednocześnie istotnie zwiększa ryzyko poniesienia straty. W powyższym przykładzie przy zmianie ceny instrumentu finansowego o 1% klient, w zależności od kierunku inwestycji, osiągnie zysk lub ponieść stratę w wysokości 1 000 PLN (pomijając koszty transakcyjne). Oznacza to dla klienta zysk lub stratę w wysokości 20% zainwestowanych środków.

Zależność stopy zwrotu od ryzyka

Inwestor powinien mieć świadomość, że im wyższa jest oczekiwana stopa zwrotu, tym wyższe jest ryzyko inwestycyjne. Stopa wolna od ryzyka jest to stopa zwrotu z inwestycji w instrumenty finansowe z zerowym ryzykiem. Mówi ona o tym, jaki jest minimalny zysk, który można uzyskać poprzez inwestowanie w instrumenty finansowe bez ryzyka niewykonania zobowiązań (na poniższym wykresie stopa zwrotu wolna od ryzyka została ustawiona przykładowo na poziomie 5%, nie należy traktować jej jako rzeczywistej stopy zwrotu wolną od ryzyka).

Główne metody ograniczenia ryzyka:

- zakup instrumentów o niskim ryzyku kredytowym, takich jak obligacje skarbowe lub inne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa,

- zakup instrumentów finansowych o dużej płynności¹,
- dywersyfikacja portfela inwestycyjnego,
- zabezpieczenie portfela inwestycyjnego przed niekorzystną zmianą cen².

Rodzaje instrumentów finansowych

Poniżej zostały przedstawione podstawowe czynniki ryzyka inwestycyjnego z podziałem na poszczególne rodzaje instrumentów finansowych. Należy uwzględnić, że wymienione poniżej czynniki ryzyka nie wyczerpują wszystkich istniejących zagrożeń.

Akcje

Akcje to papiery wartościowe o charakterze udziałowym dające ich właścicielowi prawo do korzystania z określonych uprawnień majątkowych i korporacyjnych względem spółki, której akcje posiada (np. prawo do dywidendy, majątku spółki w przypadku jej likwidacji czy też możliwości udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy). Akcje mogą być uprzywilejowane np. co do głosu na walnym zgromadzeniu czy dywidendy. Inwestor powinien mieć świadomość, że rynki finansowe, w tym rynek akcji, są w dużym stopniu zależne od krajowej i globalnej sytuacji makroekonomicznej. Dotyczy to m.in. tempa wzrostu gospodarczego, wysokości stóp procentowych i wysokości stopy inflacji. W odniesieniu do akcji konkretnych przedsiębiorstw, ryzyko inwestycyjne jest związane z sytuacją ekonomiczno-finansową spółki (opisane wyżej ryzyko finansowe i ryzyko biznesu spółki). Zagrożeniem dla inwestycji w akcje mogą także być zmiany w organach zarządczych lub nadzorczych spółki, mających wpływ na podejmowane decyzje zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym spółki.

Decyzje inwestycyjne dotyczące akcji spółek notowanych w systemach obrotu są również narażone na czynniki ryzyka charakterystyczne dla tego obrotu. Należy tutaj wymienić ryzyko płynności, szczególnie istotne dla akcji mniejszych spółek, mogące uniemożliwić wyjście z inwestycji w terminie oczekiwanym przez inwestora, ryzyko zawieszenia notowań, ryzyko prawne kraju emitenta, a nawet ryzyko wycofania akcji spółki z obrotu giełdowego, ryzyko przymusowego wykupu lub umorzenia akcji. Ponadto istnieją specyficzne ryzyka dla akcji nabywanych w ofercie publicznej, takie jak m.in. niedojście oferty do skutku, przesunięcie jej terminu, niewprowadzenie akcji do obrotu, nieotrzymanie wszystkich akcji, na które inwestor złożył zapis (redukcja zapisów).

Dla akcji spółek debiutujących w obrocie giełdowym czynnikiem ryzyka jest możliwość zaistnienia sytuacji, kiedy w okresie od dnia przydziału akcji do dnia pierwszego notowania warunki makroekonomiczne bądź te związane z działalnością spółki zmieniają się na tyle, że będą one miały znaczny wpływ na przyszłą wycenę spółki, a więc kurs akcji w pierwszym dniu notowań.

W przypadku kupna akcji na kredyt powstaje ryzyko dźwigni finansowej mogącej skutkować powstaniem straty przekraczającej wartość własnych środków inwestora.

Prawa do akcji (PDA)

Prawo do akcji powstaje z chwilą dokonania przydziału akcji inwestorom i wygasa w momencie zarejestrowania tych akcji w KDPW lub wydania postanowienia sądu rejestrowego o odmowie podwyższenia kapitału akcyjnego. PDA są w pewnym znaczeniu tylko substytutem samych akcji, a uprawnienia do ich otrzymania są determinowane decyzjami innych organów. Istnieje więc ryzyko, że emisja nie zostanie zarejestrowana przez sąd i prawa wygasną bez otrzymania akcji. Między innymi z tego powodu PDA są notowane zazwyczaj z dyskontem³ do ceny rynkowej akcji już notowanych, a ich cena może podlegać większym zmianom.

Do PDA odnoszą się również czynniki ryzyka związane z posiadaniem akcji.

Prawa poboru

Prawo poboru to instrument wykorzystywany podczas oferowania akcji nowej emisji jej dotychczasowym akcjonariuszom. Inwestor będący akcjonariuszem spółki może otrzymać prawo poboru w wyniku jego ustalenia (ściśle określony termin) lub nabyć je w obrocie giełdowym w okresie, w którym prawa poboru są notowane. Dla praw poboru podstawowe czynniki ryzyka związane są z tymczasowym charakterem tego instrumentu finansowego oraz ryzykami tożsamymi dla akcji. Prawa poboru posiadacza, który nie zdecyduje się skorzystać z uprawnienia do złożenia zapisu na akcje nowej emisji lub ich zbycia w obrocie giełdowym w określonym terminie wygasną, a inwestor nie otrzyma w zamian żadnego świadczenia.

Zwraca się uwagę, że okres notowania praw poboru może być bardzo krótki i wynosić nawet kilka dni, a kurs praw poboru może odznaczać się bardzo dużą zmiennością. Po ustaleniu prawa poboru, w zależności od kursu akcji nowej emisji i wielkości emisji, kurs dotychczasowych akcji spółki może ulec znacznemu obniżeniu. Dokonując oceny wartości prawa poboru kluczowymi parametrami są cena emisyjna (przy czym może ona być ustalona po dniu przyznania prawa poboru, co generuje dodatkowe ryzyko) oraz parytet praw poboru do nowej emisji akcji. Te czynniki należy brać pod uwagę przy

¹ Instrument jest płynny, jeżeli możemy go kupić lub sprzedać nie wpływając na jego cenę rynkową. Instrumenty o dużej płynności to np. akcje największych notowanych spółek.

² Zabezpieczenie uzyskujemy na różne sposoby. Przykładem może być zakup opcji sprzedaży posiadanych przez nas akcji, złożenie zlecenia sprzedaży posiadanych akcji po cenie ograniczającej nasze straty lub sprzedaż kontraktu futures na indeks akcji.

³ Notowania z dyskontem wobec już notowanych akcji oznaczają, że PDA (Prawa do Akcji) są notowane poniżej ceny akcji.

podejmowaniu decyzji o złożeniu zapisu na akcje nowej emisji lub zbyciu praw poboru w obrocie giełdowym.

Obligacje

Obligacje to papiery wartościowe emitowane m.in. przez państwa (obligacje skarbowe), jednostki samorządu terytorialnego (obligacje komunalne), spółki prawa handlowego (obligacje korporacyjne), które dają ich posiadaczom uprawnienie do otrzymania określonego świadczenia (najczęściej pieniężnego).

Ceny obligacji wykazują znaczną wrażliwość na zmiany rynkowych stóp procentowych oraz rating⁴ ich emitenta.

Podstawowym czynnikiem ryzyka dla inwestycji w obligacje jest ryzyko kredytowe, czyli ryzyko niewywiązania się emitenta obligacji z zobowiązań określonych w warunkach emisji. Istnieje ryzyko, że emitent, jako dłużnik posiadacz obligacji, może nie zwrócić wartości nominalnej obligacji wraz z należnymi odsetkami lub innymi świadczeniami, jeżeli takie zostały określone lub nie zrobi tego w określonych w warunkach emisji terminach. Stopień ryzyka zależy od wiarygodności emitenta, którą określa rating nadany emitentowi przez agencję ratingową. Do wysoko ocenianych należą papiery dłużne Skarbu Państwa, zaś do najniższej ocenianych – papiery dłużne przedsiębiorstw o wysokim stopniu ryzyka finansowego.

Ważnym dla instrumentów dłużnych czynnikiem ryzyka jest zmiana rynkowych stóp procentowych bezpośrednio wpływających na wycenę i rentowność obligacji.

Inwestor, decydujący się na zakup obligacji kuponowych, powinien zwrócić uwagę na ryzyko reinwestycji. Podstawową miarą rentowności kupowanych obligacji jest ich rentowność do zapadalności (ang. YTM - Yield To Maturity). W momencie zakupu obligacji jej rentowność do zapadalności obliczana jest przy założeniu, że kupony otrzymane z tytułu posiadania obligacji, będą inwestowane po stopie procentowej z dnia zakupu obligacji, czyli przy założeniu, że stopy procentowe przez cały okres posiadania obligacji nie ulegną zmianie. Rynkowe stopy procentowe ulegają ciągłym zmianom, dlatego należy uwzględnić ryzyko, że inwestor nie będzie w stanie reinwestować otrzymywanych w trakcie posiadania obligacji kuponów po zakładanej pierwotnie (przy obliczaniu rentowności do zapadalności) stopie procentowej. Ryzyko to nazywamy ryzykiem reinwestycji. Ceny obligacji są zazwyczaj bardziej stabilne niż np. ceny akcji.

Dodatkowo z posiadaniem obligacji wiąże się także m.in. ryzyko płynności czy ryzyko przedterminowego wykupu, czyli wykupu obligacji przez emitenta przed pierwotnie planowanym terminem, ryzyko umorzenia obligacji (np. podporządkowanych) lub konwersji na inny papier wartościowy (np. akcje emitenta).

Kontrakty terminowe

Kontrakty terminowe to instrumenty pochodne, które są szczególną umową między stronami, gdzie jedna ze stron zobowiązuje się do nabycia, a druga do zbycia, w określonym terminie i po określonej w umowie cenie wystandaryzowanej ilości instrumentu bazowego lub rozliczenia pieniężnego kompensującego różnicę cen. Inwestowanie w kontrakty terminowe wiąże się z koniecznością wniesienia depozytu zabezpieczającego będącego jedynie częścią wartości kontraktu. Depozyt zabezpieczający ma zagwarantować prawidłowość rozliczeń pomiędzy uczestnikami rynku, w takim sensie, że wszelkie zmiany cen kontraktu terminowego wpływają natychmiast na wielkość depozytu w zależności od zajmowanej przez inwestora pozycji.

Ze względu na to, że wysokość wpłaconego depozytu stanowi tylko część całej wartości kontraktu terminowego, powstaje efekt dźwigni finansowej. Inwestor jest narażony na ryzyko zmian cen kontraktu o wielokrotnie większej wielkości niż wpłacony przez niego depozyt. Zmiany cen kontraktu terminowego będą miały zwielokrotniony wpływ na zmiany wartości wpłaconego depozytu (wpływ ten będzie równy wspomnianej dźwigni finansowej). Przykładowo, jeżeli dźwignia finansowa wynosi 1 do 10, zmiana cen kontraktu o 1% wpłynie na zmianę depozytu o 10%. Stwarza to możliwość osiągnięcia bardzo wysokich zysków względem zainwestowanego kapitału, jednakże inwestor narażony jest na równie gwałtowne straty. W sytuacji skrajnie niekorzystnych zmian ceny kontraktu terminowego straty inwestora mogą być większe od wartości pierwotnie wniesionego depozytu, czyli przekroczyć zainwestowany kapitał. W przypadku niewystarczającej wysokości depozytu zabezpieczającego w wyniku niekorzystnych zmian cen, inwestor będzie wezwany do uzupełnienia depozytu, a w przypadku braku jego uzupełnienia w wyznaczonym terminie Biuro Maklerskie zamknie pozycję inwestora.

Kontrakty terminowe służą nie tylko do spekulacji na poziomach cen aktywów bazowych (np. cen akcji, wartości indeksów, kursów walut). Służą także do zabezpieczania pozycji zajmowanych na rynkach aktywu bazowego. Przykładowo inwestor posiadający w swoim portfelu akcje spółek na danej giełdzie, może zająć pozycję w kontrakcie terminowym, dla którego aktywem bazowym jest indeks największych notowanych na danej giełdzie spółek. W przypadku spadku cen akcji, osiągnie on zysk z tytułu kontraktów terminowych. Z taką strategią wiąże się tzw. ryzyko bazy. Wynika ono z możliwości niedopasowania się wartości transakcji pierwotnej (na rynku instrumentu bazowego) z wartością transakcji zabezpieczającej. Wspomniany inwestor może zaobserwować spadek cen akcji i jednoczesny wzrost cen kontraktów terminowych. Częściej jednak niedopasowanie będzie wynikało z niepełnej korelacji cen aktywu bazowego z ceną kontraktu terminowego, czyli spadkowi cen akcji nie będzie towarzyszył jednakowy spadek cen kontraktu terminowego.

---

⁴ Rating ocenia jakość dłużnych papierów wartościowych pod kątem wiarygodności finansowej emitenta oraz warunków panujących na rynku; jest publikowany przez agencje ratingowe.

Pod kątem ilości i wartości transakcji na poszczególnych seriach kontraktów terminowych, największy obrót ma miejsce dla serii kontraktów terminowych o najbliższej dacie wygaśnięcia. W stosunku do pozostałych serii inwestor może być narażony na większe ryzyko płynności. Dodatkowo inwestor narażony jest także m.in. na ryzyko zmienności instrumentu bazowego oraz – w przypadku zobowiązania do dostarczenia (odebrania) aktywa bazowego – na ryzyko braku możliwości wykonania zobowiązania.

Opcje

Opcja to rodzaj instrumentu pochodnego, którego cena zależy od wartości instrumentu bazowego (np. indeksu giełdowego, akcji, waluty, towaru itp.). Kontrakty opcyjne charakteryzują się niesymetrycznym rozkładem praw i obowiązków, a więc i ponoszonego przez poszczególne strony transakcji ryzyka. W przypadku transakcji futures strata kupującego kontrakt jest równa zyskowi sprzedającego kontrakt. W przypadku opcji nie obserwujemy tej symetryczności. Kupujący opcje narażony jest jedynie na utratę premii opcyjnej⁵, którą płaci wystawcy (sprzedawcy) opcji w momencie zawierania transakcji. Maksymalny zysk, jaki może uzyskać kupujący opcje, jest teoretycznie nieograniczony⁶. Maksymalnym zyskiem dla wystawcy opcji jest premia otrzymywana od nabywcy, natomiast maksymalne straty są teoretycznie nieograniczone. Szczególnym rodzajem opcji są warranty, które w odróżnieniu od opcji posiadają określonego emitenta. Jest to najczęściej bank, firma inwestycyjna lub spółka. Warrant jest to zobowiązanie emitenta do wypłacania jego posiadaczowi środków pieniężnych lub dostarczenie instrumentu bazowego w określonym terminie i po ustalonej wcześniej cenie. Rozróżniamy warranty subskrypcyjne oraz warranty opcyjne. Te pierwsze wystawiane są przez spółki i dają ich posiadaczowi uprawnienie do nabycia emitowanych akcji. Z kolei te drugie są zazwyczaj wystawiane przez bank lub firmę inwestycyjną i są przedmiotem obrotu giełdowego.

Do ryzyk związanych z inwestowaniem w opcje, oprócz wymienionych powyżej, należą m.in. ryzyko rynkowe związane z ryzykiem zmiany ceny opcji determinowane w szczególności przez cenę instrumentu bazowego, ryzyko płynności, ryzyko czasu związane z terminem wygaśnięcia opcji oraz ryzyko straty związanej z wykorzystaniem dźwigni finansowej. W szczególności dotyczy to wystawcy opcji, którego ewentualna strata nie jest w żaden sposób ograniczona i może wielokrotnie przekraczać zainwestowane na początku środki pieniężne.

Opcje notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie:

Wystawca opcji, jako gwarancję swojego przyszłego rozliczenia wobec kupującego, jest zobowiązany wnieść depozyt zabezpieczający. Z tego też względu dla wystawcy opcji w przypadku niekorzystnej zmiany kursów może zaistnieć sytuacja, że poniesione straty przekroczą wartość wpłaconego pierwotnie depozytu. Dla kontraktów opcyjnych wysokość wniesionego depozytu określa skomplikowany model, gdzie przyjmowane są zmienne takie jak: kurs instrumentu bazowego, okres do wygaśnięcia, zmienność notowań instrumentu bazowego, stopa procentowa i cena wykonania opcji.

Z racji znacznej ilości dostępnych serii opcji zarówno pod względem ceny wykonania, jak i daty wygaśnięcia, pojawia się duże ryzyko niedostatecznej płynności na poszczególnych seriach. Dotyczy to przede wszystkim opcji o dalszym terminie wygaśnięcia oraz opcji z cenami wykonania (kursami realizacji) odległymi od bieżącej ceny rynkowej. Opcje są instrumentami finansowymi, które charakteryzują się ponadprzeciętną zmiennością cen.

Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych (FIO/SFIO)

Jednostki Uczestnictwa to instrumenty finansowe, które dają ich posiadaczom prawo do udziału w majątku funduszu inwestycyjnego. Cechą wspólną tej klasy aktywów jest możliwość składania, w większości przypadków w codziennych interwałach, zleceń: nabycia, konwersji, zamiany, odkupienia. Zlecenia realizowane są na zasadach określonych w Prospekcie informacyjnym, nie rzadziej nie raz na 7 dni, co powoduje, że ryzyko płynności tego typu instrumentów jest stosunkowo niskie (tylko w sytuacjach określonych w Prospekcie i Statucie funduszu inwestycyjnego - na podstawie ustawy z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi - fundusz inwestycyjny może zawiesić zbywanie lub odkupowanie jednostek uczestnictwa). Ryzyko rynkowe zależy natomiast głównie od klasy instrumentów finansowych będących przedmiotem inwestycji danego funduszu inwestycyjnego (np.: akcji, obligacji itp.) oraz strategii (ochrony kapitału, stabilnego wzrostu, absolutnej stopy zwrotu itp.).

W związku z występowaniem opłat za nabycie lub odkupienie jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego wskazane jest uwzględnienie ich w decyzji o nabyciu jednostek uczestnictwa i dopasowanie do nich horyzontu trwania inwestycji (wpływ opłaty manipulacyjnej na całościową stopę zwrotu z inwestycji maleje wraz z długością horyzontu trwania inwestycji).

Dodatkowe ryzyka, które należy brać pod uwagę, to m.in. ryzyko prawidłowej wyceny aktywów, ryzyko stopy procentowej, ryzyko kredytowe emitentów instrumentów finansowych nabywanych przez fundusz inwestycyjny, ryzyko związane z brakiem prawidłowej dywersyfikacji portfela inwestycyjnego funduszu, ryzyko walutowe związane z nabywaniem aktywów denominowanych w walutach obcych. Ryzyko dźwigni finansowej występuje wyłącznie w przypadku, gdy inwestor nabywa jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego z wykorzystaniem kapitału obcego,

⁵ Premia opcyjna to cena opcji zależna od kilku czynników: kursu realizacji opcji, terminu wygaśnięcia opcji, nominału, na jaki opiewa opcja, zmienności cen aktywów bazowych, a także poziomu rynkowych stóp procentowych.

⁶ Kupujący opcje kupna (call) ma nieograniczone zyski, natomiast maksymalny zysk dla kupującego opcję sprzedaży (put) jest ograniczony, bowiem aktywa rzadko osiągają ceny mniejsze niż zero.

co może skutkować powstaniem strat przekraczających środki własne inwestora.

Istnieją także fundusze inwestycyjne o ścisłej koncentracji na wybranym segmencie rynku finansowego, np. pod kątem wielkości spółek, jak np. polskich małych i średnich spółek, czy też sektorów, jak np. spółek medycznych, technologicznych czy surowcowych, dla których specyficzne ryzyko inwestycyjne jest na tyle duże, że może prowadzić do ponadnormatywnych wzrostów i spadków cen, nawet w stosunkowo krótkich okresach czasu, dlatego sposobem na mitygację całościowego ryzyka portfela jest dywersyfikacja i nie koncentrowanie inwestycji na funduszach inwestycyjnych tego typu.

Certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych (FIZ)

Certyfikaty inwestycyjne to papiery wartościowe emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte. Fundusze inwestycyjne zamknięte są co do zasady konstrukcją przewidzianą dla inwestycji w klasy aktywów mniej płynnych od akcji, obligacji, kontraktów terminowych notowanych na giełdach. Aktywa funduszy inwestycyjnych zamkniętych są lokowane między innymi w portfele wierzytelności, nieruchomości, inwestycje alternatywne, sp. z o.o., itp. - ogółem aktywa rynku niepublicznego. Zarządzający funduszem mogą stosować zaawansowane strategie typu long-short (nabycie jednego instrumentu finansowego i jednoczesna sprzedaż innego pożyczonego), co do których opłacalność mogłyby utrudnić codzienne wpłaty i wypłaty klientów.

Certyfikaty inwestycyjne, po spełnieniu odpowiednich wymogów prawnych, mogą zostać dopuszczone do obrotu giełdowego. Wówczas podlegają one wycenie rynkowej, a ryzyko płynnościowe jest niższe niż w przypadku certyfikatów inwestycyjnych funduszy niedopuszczonych do obrotu, jednak nadal istnieje. Certyfikaty inwestycyjne FIZ należą do mniej płynnych instrumentów finansowych notowanych na GPW, a ryzyko płynności wynika z możliwości niewielkiego zainteresowania kupnem i sprzedażą certyfikatów przez innych uczestników rynku, czyli niedostatecznych pod względem wielkości albo atrakcyjności ceny ofert kupna i sprzedaży.

Ryzyko dźwigni finansowej występuje wyłącznie w przypadku, gdy inwestor nabywa certyfikaty inwestycyjne z wykorzystaniem kapitału obcego, co może skutkować powstaniem strat przekraczających środki własne inwestora.

Produkty strukturyzowane

Produkty strukturyzowane to instrumenty finansowe, których cena jest uzależniona od wartości aktywa bazowego, np. kursów akcji, indeksów giełdowych, surowców. Produkty strukturyzowane przy określonej gwarancji kapitału dają możliwość zysku z inwestycji w zależności od zmian notowań aktywa bazowego w trakcie okresu trwania produktu, na którym są zbudowane. Strategie podmiotów emitujących produkty strukturyzowane, niegwarantujące ochrony kapitału, zakładają zaangażowanie w bardziej ryzykowne inwestycje. Może to oznaczać dużą zmienność w wycenie produktu strukturyzowanego – inwestor powinien być świadomy możliwości znacznego spadku ceny takiego produktu.

Ryzyka związane z inwestowaniem w takie instrumenty finansowe to m.in. ryzyko związane ze spadkiem wartości aktywa bazowego, w oparciu o które wyemitowano produkt strukturyzowany (ryzyko nieosiągnięcia zysku z inwestycji), ryzyko utraty części lub nawet całości zainwestowanego kapitału w przypadku rezygnacji z inwestycji w trakcie okresu jej trwania, ryzyko płynności związane z brakiem możliwości sprzedaży (wykupu), ryzyko utraty części lub nawet całości zainwestowanego kapitału w dniu zapadalności, ryzyko kredytowe związane z brakiem możliwości wywiązania się z zobowiązań przez emitenta. Ryzyko dźwigni finansowej występuje wyłącznie w przypadku, gdy inwestor nabywa produkty strukturyzowane z wykorzystaniem kapitału obcego, co może skutkować powstaniem strat przekraczających środki własne inwestora.

Kontrakty na różnicę (CFD – z ang. Contract For Differences)

Przedmiotem świadczonej przez Biuro Maklerskie usługi Alior Trader są kontrakty na różnicę. Kontrakty na różnicę są instrumentami pochodnymi, których instrumentem bazowym mogą być m.in. waluty, towary, indeksy giełdowe. Inwestor zawierając transakcje nie nabywa instrumentu bazowego, lecz instrument pochodny, którego cena jest powiązana z ceną instrumentu bazowego. Instrumenty są rozliczane pieniężnie, tj. rachunek inwestora jest uznawany lub obciążany kwotą będącą różnicą pomiędzy wartością instrumentu z chwili zamknięcia i wartością z chwili otwarcia pozycji.

Inwestowanie w pochodne instrumenty finansowe na rynkach OTC wiąże się z ryzykiem poniesienia strat finansowych. Niewłaściwe decyzje inwestycyjne mogą spowodować utratę całości kapitału, a w skrajnym przypadku strata może przewyższyć wartość środków wpłaconych przez klienta, co jest potęgowane przez ryzyko związane z wykorzystywaniem dźwigni finansowej. Inne ryzyka związane z obrotem CFD to m.in. ryzyko płynności, czyli braku możliwości zamknięcia pozycji bez istotnego wpływu na cenę instrumentu, ryzyko istotnej zmiany wartości instrumentu bazowego, ryzyko walutowe, w przypadku gdy instrument bazowy jest denominowany w walucie obcej.

W przypadku gdy pozycje w instrumentach finansowych pozostają otwarte na kolejny dzień, rachunek pieniężny klienta jest uznawany lub obciążany kwotą wynikającą ze stawek punktów swapowych (w przypadku par walutowych) lub stawek finansowania (w przypadku innych kontraktów CFD). Kwoty punktów swapowych oraz finansowania kontraktów CFD stanowią koszt lub przychód związany z utrzymaniem pozycji. Stawki dla poszczególnych instrumentów są określone w Specyfikacji instrumentów finansowych, podlegają one okresowej aktualizacji z uwzględnieniem zmian stóp procentowych.

Przyznanie prawa do dywidendy od instrumentu bazowego, na którym oparty jest kontrakt CFD powoduje obniżenie

wartości teoretycznej instrumentu. W celu zrównoważenia tej zmiany rachunek posiadacza pozycji dłuższej w kontraktach CFD zostaje uznany, a posiadacza pozycji krótkiej obciążony kwotą stanowiącą ekwiwalent dywidendy.

W ramach obsługi inwestycji funkcjonuje dodatkowo Mechanizm Stop Out, którego celem jest zabezpieczenie przed zbyt dużą stratą w przypadku niekorzystnych zmian cen instrumentów finansowych. Mechanizm Stop Out powoduje automatyczne zamknięcie pozycji, w przypadku gdy wartość depozytu zabezpieczającego spadnie poniżej określonego poziomu. Wartość poziomu Stop Out jest podawana do wiadomości klientów w formie komunikatu Biura Maklerskiego. Poziom Stop Out został ustalony poniżej poziomu depozytu wymaganego do otwarcia pozycji. Zwracamy uwagę, że w szczególnych przypadkach koszty transakcyjne mogą przekroczyć różnicę pomiędzy poziomem Stop Out a depozytem wymaganym do otwarcia pozycji, co skutkować będzie natychmiastowym zamknięciem pozycji. Podejmując decyzje inwestycyjne należy brać pod uwagę, że w pewnych sytuacjach nawet niewielka zmiana cen instrumentów finansowych może powodować automatyczne zamknięcie pozycji. W celu ograniczenia ryzyka Biuro Maklerskie rekomenduje Inwestorom posiadanie nadwyżki środków pieniężnych ponad minimalny poziom depozytu wymaganego do otwarcia pozycji.

ETF

ETF (ang. Exchange Traded Fund) jest to otwarty fundusz inwestycyjny notowany na giełdzie na takich samych zasadach jak akcje. Jego zadaniem jest odzwierciedlenie zachowania określonych instrumentów (np. indeksu). Jego funkcjonowanie jest regulowane przepisami prawa. Charakteryzuje się on możliwością stałej (codziennej) kreacji i umarzania jednostek (certyfikatów). Do najistotniejszych rodzajów ryzyka związanego z ETF należą m.in. ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanej stopy zwrotu, ryzyko likwidacji, ryzyko inflacji oraz ryzyko regulacji prawnych (ryzyko polityczne). Ryzyko dźwigni finansowej występuje wyłącznie w przypadku, gdy inwestor nabywa ETF z wykorzystaniem kapitału obcego, co może skutkować powstaniem strat przekraczających środki własne inwestora.

ETC

ETC (z ang. Exchange Traded Commodity) jest instrumentem finansowym notowanym na giełdzie na takich samych zasadach jak ETF-y, czy akcje. Jego zadaniem jest odzwierciedlenie zachowania ceny danego surowca (np. złota, ropy) lub koszyka surowców (np. metale przemysłowe). Mogą replikować cenę wykorzystując surowce lub instrumenty pochodne. Jego funkcjonowanie jest regulowane przepisami prawa. W odróżnieniu od ETF-ów ETC są instrumentami dłużnymi, gdzie surowce, których ceny naśladują, służą jako zabezpieczenie. Do najistotniejszych rodzajów ryzyka związanego z ETC należą ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanej stopy zwrotu, ryzyko walutowe, ryzyko likwidacji, ryzyko inflacji oraz ryzyko regulacji prawnych (ryzyko polityczne).

ETN

Exchange Traded Notes (ETN) to instrumenty finansowe umożliwiające pośrednie inwestowanie w różne rodzaje aktywów, takich jak surowce, waluty, akcje i obligacje. Są to niezabezpieczone papiery dłużne, które są notowane na głównych giełdach. ETN-y podobnie jak obligacje stanowią zobowiązanie emitenta wobec inwestora do wypłaty określonej kwoty w dniu zapadalności, jednakże nie są od nich wypłacane okresowe odsetki. ETN-y są emitowane przez instytucje finansowe i bazują na indeksie rynkowym. Ich ceny charakteryzują się zmiennością podobną do akcji, co oznacza, że mogą podlegać znacznym wahaniom w zależności od zmian wartości bazowego indeksu rynkowego. W dniu wygaśnięcia emitent ETN wypłaca inwestorowi kwotę zwrotu zgodną z wynikami indeksu, pomniejszoną o ewentualne opłaty. W przeciwieństwie do funduszy ETF, które posiadają aktywa z indeksu, ETN-y nie dają inwestorom faktycznej własności tych aktywów, a jedynie wypłacają kwotę zwrotu zgodną z wynikami indeksu. Wiąże się to z ryzykiem niewypłacalności emitenta, co oznacza, że inwestor może utracić nawet całość zainwestowanych środków.

REIT

REIT (ang. Real Estate Investment Trust) to spółki lub fundusze inwestycyjne, których aktywa stanowią nieruchomości oraz powiązane papiery wartościowe, np. dłużne papiery hipoteczne. W przeciwieństwie do firm deweloperskich, REIT-y nie inwestują w budowę nieruchomości w celu ich odsprzedaży – ich głównym celem jest zakup nieruchomości i zarządzanie nimi w ramach własnego portfela inwestycyjnego. Nieruchomości mogą obejmować m.in. budynki mieszkalne, komercyjne, publiczne czy infrastrukturę. Tytuły uczestnictwa w REIT-ach mogą być notowane na giełdzie papierów wartościowych. Inwestorzy nabywający tytuły uczestnictwa w REIT-ach nie nabywają praw do nieruchomości. Dzięki korzystnym uwarunkowaniom prawnym, w wielu krajach REIT-y są wysoce efektywne podatkowo. Czynniki ryzyka REIT-ów pokrywają się z czynnikami ryzyka dla akcji.

Kwity depozytowe (ADR / GDR)

Kwity depozytowe (ADR / GDR) stanowią zbywalny instrument finansowy, inkorporujący prawo własności do jednej lub wielu akcji spółki, emitowany przez bank depozytariusza. Pokryciem wyemitowanych kwitów depozytowych są akcje zdeponowane w banku depozytariuszu na cały czas ich istnienia. ADR (American Depository Receipts) to amerykańskie kwity depozytowe, emitowane w dolarze amerykańskim i notowane na giełdach amerykańskich, umożliwiające inwestowanie w spółki, których siedziba znajduje się poza Stanami Zjednoczonymi. GDR (Global Depository Receipts) to kwity depozytowe, które notowane są na więcej niż jednym rynku i pozwalają na inwestowanie w spółki, których siedziba znajduje się poza rynkami, na których je wyemitowano. Funkcjonowanie kwitów depozytowych jest regulowane przepisami prawa krajów, w których zostały wyemitowane. Czynniki ryzyka kwitów depozytowych pokrywają się z czynnikami ryzyka związanymi z akcjami. Dodatkowe czynniki ryzyka stanowią ryzyko prawne i ryzyko polityczne

związane z faktem, że spółki emitujące akcje będące podstawą kwitów depozytowych są zlokalizowane w innym kraju i podlegają pod inny reżim prawny niż kwity depozytowe i giełda, na której są one notowane.

Rynki zagraniczne, instrumenty notowane w walutach obcych

Z inwestycjami w instrumenty finansowe notowane na rynkach zagranicznych oprócz czynników ryzyka przypisanych konkretnej klasie aktywów, wiążą się dodatkowe czynniki ryzyka, do których należy w szczególności ryzyko prawne wynikające z faktu, że przepisy prawa, którym podlegają te instrumenty mogą różnić się od przepisów prawa polskiego, a także ryzyko ograniczonego lub opóźnionego dostępu do informacji. Z inwestycjami w instrumenty notowane w walutach obcych wiąże się także ryzyko niekorzystnych zmian kursów walutowych.

Ryzyko dźwigni finansowej występuje w przypadku, gdy inwestor nabywa instrumenty finansowe na rynkach zagranicznych z wykorzystaniem kapitału obcego, co może skutkować powstaniem strat przekraczających środki własne inwestora lub gdy nabywa instrumenty finansowe związane z koniecznością wnoszenia depozytu, co może wiązać się z koniecznością jego uzupełnienia i tym samym strata może przekroczyć początkowo wniesiony kapitał.